

VVV kantoor, gebouwd in 1925,
architect C.J.Kruisweg (coll. HKB)

VREEMDELINGENVERKEER IN BUSSUM

Nol Verhagen

Augustus 1973 ligt in het VVV-kantoor aan de Vlietlaan een register waarin 'ieder die de VVV voor Bussum wil behouden een handtekening kan zetten'. De Gemeente wil aan het eind van het jaar de subsidie stopzetten. Dat zou onvermijdelijk het einde betekenen van het bureautje, dat al sinds 1926 onderdak aan de VVV heeft geboden. Voor de goede orde: het gaat om het gebouwtje dat nog steeds pal naast de spoorwegovergang aan de Generaal de la Rey laan te vinden is en dat tegenwoordig dienst doet als kaartkantoor van Toneelvereniging de Plankeniers.

Een petitie

De Bussumse VVV kan zich niet bedruipen uit eigen inkomsten, net zo min als de VVV's in andere plaatsen. Veel gemeenten geven tot wel 85 cent per inwoner subsidie aan de lokale VVV. Maar Bussum heeft nooit verder willen gaan dan 15 cent. En dat terwijl men wel 70 klanten per dag bedient! Dat zijn overigens in grote meerderheid geen toeristen of vreemdelingen, maar inwoners van Bussum zelf. Zij willen weten "hoe laat de Efteling sluit, hoe de busverbindingen zijn tussen Emmen en Zweelo, wanneer de Betuwe in bloei zal staan, welke mogelijkheden er in Bussum bestaan om aan damesgymnastiek te doen, enz. enz."(1) Uiteindelijk loopt het niet zo'n vaart. De in 1922 opgerichte Vereniging voor Vreemdelingenverkeer Bussum is in 1972 samen met andere lokale VVV's opgegaan in de Stichting VVV Gooi- en Vechtstreek. Het

gebouwtje aan de Vlietlaan zal nog even onderdak blijven bieden aan de VVV, totdat die in 1977 samen met een aantal welzijnsorganisaties verhuist naar het Wilhelmina-plantsoen. De jaren daarna worden gekenmerkt door aanhoudende subsidieperikelen. In 1993 trekt de VVV in bij de Openbare Bibliotheek aan de Brinklaan, waar ze een steeds bescheidener plekje met steeds minder (tot helemaal geen) personeel inneemt. Informatievragen worden tegenwoordig via Internet beantwoord.

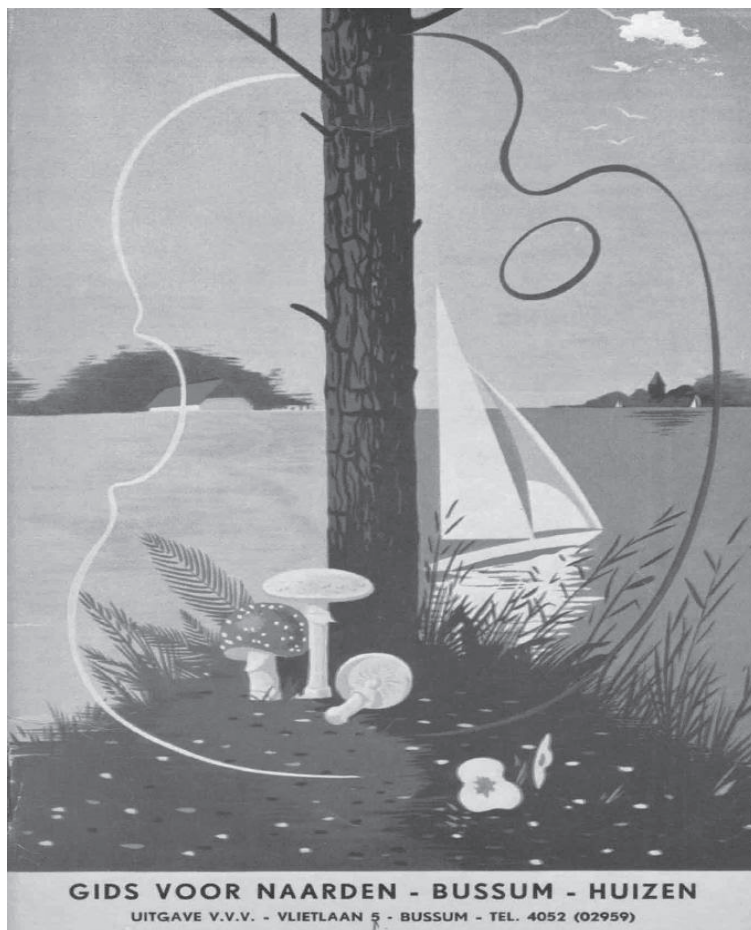
Pinksteren 1911: 18000 dagjesmensen met 40 extra treinen

Dat was zo'n vijftig jaar eerder wel anders. In de 19e eeuw had de mobiliteit in West-Europa een enorme vlucht genomen als gevolg van de uitvinding van de stoomtrein en de aanleg van een netwerk van spoorwegen. Zoals bekend werd Bussum in 1874

aangesloten op het spoorwegnet. Dat leidde ertoe dat het inwoneraantal steeg van circa 1000 in 1867 tot circa 20000 in 1922. De toenemende welvaart en de groei van de middenklasse resulteerde ook in wat we nu 'toerisme' noemen. De Dictionnaire Universelle du XIXe Siècle definieert de toerist als "iemand die uit nieuwsgierigheid en omdat hij niets om handen heeft, reist om het genoegen van het reizen" (2). Wat ook hielp was de uitvinding van de fiets door Lawson in 1880, gevolgd door de uitvinding van de luchtband door Dunlop in 1888. De Algemeene Nederlandsche Wielrijders Bond ANWB bestaat dan al vijf jaar. Het gevolg is dat op 5 juni 1911 (het was Pinksteren) maar liefst 18.000 'dagjesmensen' met 40 extra treinen naar Bussum komen. Een gelukkig toeval wil dat daar in 1910 net een eerste openbaar urinoir is geplaatst (3). De *Gooi- en Eemlander* van 7 juni 1911 vermeldt dat er "verder nog eenige duizende personen met andere vervoermiddelen" naar Bussum kwamen. Ook in de omliggende gemeentes "heerste een gezellige drukte".

Het voormalige VVV-gebouwtje anno 2014 (foto Frank de Groot)

Gids voor Bussum-Naarden-Huizen, uitgave V.V.V. (coll. HKB)

Vergadering ter oprichting van een vereniging voor vreemdelingenverkeer in Bussum en Naarden

In 1885 was de Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer Nederland opgericht in Valkenburg aan de Geul, dat lang een van de grootste toeristische trekpleisters van Nederland zou blijven.

In 1910 bestonden er al 88 lokale verenigingen met 429 vestigingen. In het Gooi sloeg de VVV pas na WO1 aan. In de vroege jaren '20 vinden

in alle Gooische gemeenten oprichtingsactiviteiten plaats. Op 27 september 1922 meldt de *Gooi- en Eemlander*: "Gisteravond had in een zaaltje van 'de Rozenboom' een vergadering plaats om te komen tot oprichting van een vereniging voor vreemdelingenverkeer voor Bussum en Naarden". Bij de voorbereiding van de vergadering was "in alle lagen der bevolking sympathie

ondervonden". Na voorlezing van de reeds uitgeschreven concept-statuten wordt overgegaan tot oprichting van de Vereniging, met P. Scheffelaar Klots als eerste voorzitter. Dat de nieuwe vereniging voortvarend van start ging blijkt uit een ingezonden brief van dr. H.H. van Eyk, voorzitter van de VVV Huizen, in de *Gooi- en Eemlander* van 16 oktober 1922, nog geen maand na de oprichting van de VVV Bussum. Hoewel Van Eyk zelf verklaard voorstander is van een 'fusie der gemeenten in het Gooi', schrijft hij over 'Verflauwing der Grenzen': "De Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer te Bussum verzond briefkaarten (met betaald antwoord) aan ingezetenen van Huizen om lid te worden van de Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer... te Bussum! (..) We geloven geenszins dat hier boos opzet in het spel is (..) doch achten het van belang erop te wijzen dat de grenzen dienen te worden geëerbiedigd".

Een Informatiebureau

Het Gemeentebestuur van Bussum stelt ter voorlopige huisvesting van een 'informatiebureau' welwillend een vertrek in het raadhuis ter beschikking. Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 1924 komt echter het voorstel ter sprake tot het stichten van

een 'kiosk'. Op 15 juni 1925 meldt de *Gooi- en Eemlander*: "De VVV voor Bussum en Naarden heeft besloten tot de stichting van een verkeershuisje over te gaan nabij het

station 'Naarden-Bussum', waarin alle mogelijke inlichtingen omtrent vreemdelingenverkeer en eventueel vestiging in Naarden en Bussum zullen worden verstrekt. Ter bestrijding der daaraan verbonden kosten, wordt eene obligatielening uitgegeven groot f. 6000.- in 240 Obligaties ad. f. 25.-". Op dat moment waren al 190 obligaties geplaatst, waarvan 24 bij de Ge-

BIJ DE VOORBEREIDING VAN DE VERGADERING WAS "IN ALLE LAGEN DER BEVOLKING SYMPATHIE ONDERVONDEN"

meente Bussum. De Raad van Naarden vindt dat Naarden niet kan achterblijven en wil voor f. 150.- ook 6 obligaties kopen. Dat het toerisme, of althans de recreatie leeft, blijkt in 1925 ook uit de oprichting "door een aantal dames en heeren uit Hilversum en omliggende plaatsen (van een fietsclub onder den naam 'Gooische Wielrijdersvereniging'. In het voorafgaande decennium is een begin gemaakt met de aanleg van een netwerk van fietspaden. Daartoe werd in 1914 in Baarn een 'Vereniging voor Aanleg en Onderhoud van Rijwielpaden in Gooi- en Eemland' opgericht. Het eerste fietspad liep van Baarn via 't Bluk naar Laren en werd aangelegd door Dirk Arends uit Eemnes voor f. 12,- per week. Hier werden ook de allereerste ANWB-paddenstoelen geplaatst. Nummer 1 stond aan de Rijksstraatweg in Baarn, nummer 2 bij Heidebloem aan het Waschmeer. In 1915 werd 't Bluk, tot dan een hutje op de hei, als Theehuis geopend. Het gaf uitzicht op de Zeven Bergen, zoals de grafheuvels op de Zuiderheide werden genoemd. In 1923 omvatte het netwerk van fietspaden al meer dan 75 kilometer.

Armelui koken met koud water

Op 28 januari 1926 is het zover: officiële opening van 'het gebouwtje', ontworpen door architect C.T. Kruisweg, in hotel 'Nieuw Bussum', in aanwezigheid van tal van notabelen uit Naarden en Bussum. "Nadat de genoodigden de thee hadden gebruikt werd in twee groepen het gebouwtje bezocht, dat thans geheel ingericht, een alleraangenaamste aanblik bood." (4). Later zou iemand nog opmerken: "Het had een paar meter groter gekund, maar armelui koken met koud water". Tijdens de vele toespraken ter gelegenheid van de opening wordt gememoreerd hoe het 'informatiebureau' achtereenvolgens in het Raadhuis, de Gemeente-tekenschool en ten slotte zelfs in het privéwoonhuis van de secretaris van de VVV Bussum, dhr. Pey, is ondergebracht geweest. Ook werd opgemerkt dat men

aanvankelijk even had overwogen voor de bouw van het nieuwe Informatiebureau subsidie aan te vragen, maar dat was 'als een slap middel' van de hand gewezen, zodat "besloten werd zelf de benodigde bedragen te verzamelen". En zo kon de VVV echt aan de slag in Bussum, onder het motto:

'In het huisje van de V.V.V. geeft men u graag elke informatie, doch zet de fiets in het hek, anders bent u uit de gratie'.

Bussum kon Op Reis.

Bronnen:

1. *Bussums Nieuws*, 7 augustus 1973
2. Geciteerd door W.A. van Druyten in zijn artikel 'Toerist en Toerisme' in *Naar Hilversum! Toerisme en recreatie in Hilversum tussen 1870 en 1940*, een uitgave van de Hilversumse Historische Kring Albertus Perk uit 1989
3. Paul Schneiders, *Buitengewoon Bussum, deel 2: Een villadorp in benarde tijden (1914 - 1945)*
4. *Gooi- en Eemlander*, 28 januari 1926

Logo VVV